Ч. 142 (13.687). Львів, субота 2. червня 1934. Pocztowa opłaty opłacono ryczałtem. Рік LV.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

## Як то було на Знесінні?

**Чому українцям не признали мандату?**

У Редакції „Діла“ явилася президія українського виборчого комітету зі Знесіння (виб. округа VIII.), яка подала нам такі дані про вислід виборів у тій окрузі: Поминувши уневажнені українські голоси, яких у деяких виборчих комісіях було доволі, признано в присутности наших мужів довіря важними українські картки в комісіях: II. — 59, IV. — 198, V. — 286, VI. — 123, VII. — 116. Разом 782 важних українських голосів. Поважна скількість голосів на українську листу впала також у комісіях ч. I. і III., одначе безпосередньо перед обчисленням голосів наших мужів довіря з тих комісій усунули силою і не можна було ніяким чином довідатися, скільки голосів у тих комісіях признано українській листі. Тимчасом у цілій виборчій окрузі Головна Виборча Комісія виказала всього 364 українських голосів і признала листі ч. 1. яка здобула там 2.406 голосів, усі три мандати.

З поданого вище зіставлення виходить ясно, що українська листа здобула на Знесінні певний мандат. Чому його не признано українцям, може на це відповісти тільки Головна Виборча Комісія.

## Розвязання Товариства „Сокіл“ в Ордові.

Воєвідський уряд у Тернополі письмом з 26. квітня ц. р. повідомив управу пожежно-ґімнастичного т-ва „Сокіл“ в Ордові, пов. Радехів, що розвязує це товариство тому, що воно, мовляв, переступило межі статуту. В мотивах зазначено, що члени управи т-ва „Сокіл“ в Ордові переводили з шкільними дітьми вправи на зразок вправ військових, що т-во не має досі ґімнастичних приладів і не підготовило членів раціонально до протипожежної акції, ані не старалось набути прилади до ратунку при пожежах, що члени т-ва співали у прилюдному місці „Ми гайдамаки“, переводили нелеґальну збірку і т. д.

## Величаве Свято поляглих у Станиславові.

У Станиславові на святі поляглих на Зелені Свята ц. р. взяло участь у поході біля 20.000 людей. Сам похід учасників вулицями Станиславова на цвинтар тривав 2 і пів години. В поході несли 223 вінки (мин. року тільки 185). Душа раділа, коли в поході йшли старші і молодь, інтеліґенція та селянство і то тільки з поблизьких сіл.

Чарівну силу має національна ідея.

## Повне банкротство москвофільського свята.

**Талергофське свято без талергофців.**

Від кількох років львівські москвофіли підготовляли зїзд „талергофців“ у Львові, аби заманіфестувати свій вплив на наше село. І дійсно шумно реклямований зїзд відбувся у четвер 31. травня ц. р. і закінчився повною компромітацією для його аранжерів. Всіх учасників талергофського свята, які брали участь у поході вулицями Львова на Личаківський цвинтар, було **найвище 4.000.**

Зїзд почався полевою Службою Божою за покійних у Талергофі в 9. год. рано на площі Високого Замку, яку відправило чотирьох старших священиків з дияконами. Співав хор зі села Ляшкова, радехівського повіту, з яким посол з ББ о. Й. Яворський приїздже до Львова співати на йорданське свято, уладжуване для війська. Невеличку площу біля ресторану (не на леваді під копцем) ледви частинно заповнили учасники свята. Зате аранжери свята порозставляли поміж юрбу людей з таблицями, на яких повиписували назви всіх міст Східної Галичини і деякі з Лемківщини. Не забули теж додати до написів міст „святого йорчика“. Одночасно в православній церкві теж відправилося богослуження. Біля 12-ої год. учасники свята уформували похід і рушили вулицями Театинською, Курковою на Францішканську вулицю, де обєдналися з православними, а звідтіля через вул. Личаківську на Пекарську і на Личаківський цвинтар. Похід отворив дяк Старецький зі Знесіння, який ніс хрест.

За ним станула процесія з православної церкви, бо процесій з наших церков взагалі не було. Опісля несено 82 вінки, з **триколіровими лентами.** Впорядчики уставили так людей з вінками, щоби вони йшли якнайдовше. І дійсно 82 вінки (вже разом з вінками учасників з православної церкви) несено в поході вулицями через 8 хвилин. Опісля йшло 54-ох греко-католицьких священиків; з поміж них 34 в ризах. За духовенством йшли селяни з урною землі з Талергофу. Похід самих учасників з духовенством, чотирома хорами і трьома оркестрами мандрував вулицями ледви **40 хвилин.** Коли приняти, що за одну хвилину перейде вже найбільше 20 чвірок, тоді за 40 хвилин в поході могло перейти найбільше 3 і пів тисяч учасників. Додаймо ще кількох православних священиків і біля триста їх вірних, впорядчиків свята та людей, які несли вінки і мандрували хідниками, тоді всіх учасників талергофського свята не було більше 4.000.

Мабуть самі аранжери не хотіли більше компромітуватися і тому в поході не несли вже таблиць з назвами всіх галицьких міст. Перед кількома роками на зїзді талергофців у Львові бачили ми понад 100 священиків і куди більше учасників. Не слід теж забувати, що на вчорашній зїзд змобілізовано всіх москвофілів з цілої Галичини. Приїзджі дістали 75 проц. залізничої знижки. Томуто багато осіб приїхало виключно через добру нагоду дешево дістатися до Львова. Кілька тисяч таких „ревних“ і „найлевніших“ однодумців „Русского Голосу“ і пп. Бачинських — це справді наглядний доказ провалу москвофільства в українських масах.

## Редукції службовичок.

З Варшави повідомляють, що з днем 1. червня ц. р. звільнено з посад у почтових, телеґрафічних і телефонічних урядах 500 службовичок. Ці редукції викликали переполох між жінками. Сподіються дальших редукцій.

## Заворушення в Сан Франціско.

Страйк портових робітників у Сан Франціско триває далі. З Льондону повідомляють, що вчора вечором дійшло до нових вуличних заворушень. Велика юрба демонстрантів уладила похід вулицями. З юрби чути було ворожі оклики проти уряду. Поліція розігнала демонстрантів. Кільканацять осіб важко ранених. Поліція запевняє, що заворушення викликали комуністи.

## Льосування „Діла“ визначене.

**Тепер черга на Шановних Передплатників вирівняти залеглости і вплатити передплату за місяць червень.**

# Як відроджується нація...

## ВРАЖІННЯ І РЕФЛЕКСІЇ ПРО НЕДІЛЬНІ ЗІЗДИ В УЖГОРОДІ.

(Розмова з пос. Міленою Рудницькою.)

— Ми довідались, що Ви, Вп. Посолко, їздили до Ужгороду на останні тамошні зізди. Просимо подати нам кілька інформацій та особистих вражінь і рефлексій.

— В неділю 27. травня відбувся в Ужгороді вчительський зізд, а в понеділок 28-го — жіночий зізд. Я їздила туди разом з пп. сенаторкою Оленою Кисілевською та Іриною Павликовською. Нашою сутньою ціллю був жіночий зізд, однак п-і Кисілевська, яка виїхала раньше, була теж на вчительському зізді і виголосила на ньому промову, що — як казали мені — викликала велике захоплення. Сама я була присутня лише на останній частині вчительського зізду, а то на вечірньому концерті. Вражіння було відразу дуже сильне: вщерть заповнена саля, прегарний хор під орудою п. Приходька, маси цілком національно свідомого українського підкарпатського вчительства.

— Просимо за деякі подробиці щодо жіночого зізду.

— Офіціяльно звався той зізд: „І. Зізд Народовецького Жіноцтва Підкарпаття". Скликували його чотири тамошні жіночі організації: 1) „Жіночий Союз", найстарша, але й трохи консервативна підкарпатська жіноча організація (впр. приймає у члени лише уроджені на Підкарпатті автохтонки), на якої чолі стоїть п-і Волошинова, дружина відомого діяча о. Августина Волошина; „Жіночий Союз" має 8 філій; 2) „Жіночі Секції" при „Просвітах" (голова: п-і Нивицька); 3) Жіночі Відділи „Пласту" і 4) Марійська Конгрегація. Однак ані до ужгородського зізду ані взагалі до тамошніх відносин, людей і настроїв не можна підходити з нашими, українсько-галицькими критеріями...

— Всіх нас передовсім цікавить національне обличча підкарпатського жіноцтва та яку ролю грає воно в процесі українського національного відродження Підкарпаття.

— Характеристичним моментом є тут факт, що вже на передвступній нараді первісний термін зізду „народовецький" заступлено терміном „український". Підхід членкиць зізду до українства, до української національности, можнаб назвати стихійно-чуттєвим. У нас таке явище вже незрозуміле: кожна патріотична фраза викликує в інтеліґенції і в простолюддя, що масово навертається там до української національної ідеї, — буквально сльози зворушення. Наприклад звичайне речення промови „ми, українське жіноцтво" викликувало ентузіязм присутніх. Одночасно зауважити треба, що велика саля зборів була вщерть заповнена жінками, а по реакції зібраних на ріжні суттєві частини промов можна було відразу зміркувати, що підкарпатські жінки в масі є елементом дуже інтеліґентним. В той спосіб можна устійнити два факти: що українська свідомість прокидається справді в масах підкарпатського жіноцтва та що недільний зізд не залишав ніякого сумніву щодо свого національного характеру.

— Як відбувався сам зізд, над чим радив і що врадив?

— Почався зізд полевим богослуженням, яке відправив Прев. епископ Стойка. Після того сформувався кількатисячний похід жінок. Наприкінці походу йшли делеґати від українських установ, під проводом о. Августина Волошина. Перед входом до салі витав присутніх з балькону еп. Стойка і посадник міста. Щодо ділової частини зізду, то тут саме не можна стосувати нашої мірки. Це був зізд не делеґаток, а свідомих одиниць, та обмежувався лише до маніфестаційної сторінки. Ніяких ділових нарад не було, крім дуже гарної промови п-і Нивицької були виголошені лише привіти і аклямацією прийняті резолюції. Привіти мали теж фемінічтичний характер, наспіли теж з усіх кутів Підкарпаття.

— Що Вас найприємніше вразило в отому Зізді?

— Передовсім присутність всіх суспільних верств, головно численна присутність селянок (які виступали теж з привітами), потім гармонійна співпраця всіх ґенерацій: нема там найменших суперечок між „старими" і „молодими". Звертало теж увагу надзвичайно поважне прихильне становище цілого українського підкарпатського громадянства до жіночого руху.

— Які відемні сторінки?

— Замало ділового змісту жіночого Зізду. Настрій був прегарний, а всеж — тамошні провідниці мусять здати собі справу, що витворення патріотичного та фемінічтичного настрою є лише психольоґічною підготовкою, за якою повинна йти орґанізаційна праця від основ. Я зрештою певна, що підкарпатські діячки цього свідомі, а прийнята на Зізді постанова про покликання до життя обєднуючого комітету з усіх 4-х згаданих вище орґанізацій каже вірити в правильний шлях молодого українського жіночого підкарпатського руху.

— Яка роля на Зізді була пань-делеґаток зі Львова?

— Всі ми три промовляли на Зізді: я від „Союзу Українок", Української Парляментарної Репрезентації та УНДО, п-і сен. Кисілевська від „Жіночої Долі" і п-і Ірина Павликовська від „Кооперативної Жіночої Гільди" та жіночих кооперативних і господарських установ в Галичині. Приняття, яке нас стрінуло у маси слухачок, учасниць Зізду, було справді зворушливе.

— Які Ваші загальні поміченя про підкарпатські громадсько-політичні відносини?

— Очевидно, що про внутрішні справи Підкарпаття говорити мені і незручно і важко, тому, що докладно їх не знаю. Підкарпатські українці маніфестували підчас обох Зіздів свої протиревізіоністичні почування. Поруч із жовто-блакитними прапорами маяли прапори чеські, на естраді стояло погруддя през. Масарика. Зізд вислав теж до нього привітну телеґраму. Не маю ніякого сумніву, що найпевнішою підпорою антимадярського становища чеського центрального уряду і його закордонної політики є підкарпатські свідомі українці, і можна би лише висловити побажання, щоби чеський уряд та підтримуюча його урядова партійна коаліція цей факт освідомили собі й витягли з нього відповідні висновки у внутрішній політиці. Деякі чехи це безперечно розуміють. Ось впр. п. Войта Бенеш, брат міністра закордонних справ ЧСР., промовляючи на недільному вчительському зізді від чеської вчительської організації, сам повчав українських вчителів, як вони повинні боротися за українську школу! Так само відома чеська патріотка-діячка п-і сенаторка Пляміннкова прислала Жіночому Зіздові сердечний привіт! З другого боку про це дуже веселі для підкарпатських українців ковеві відносини свідчить он хочби прикрий інцидент на Жіночому Зізді, викликаний нетактовною поведінкою нижчого представника влади, що перервав промови найльояльніше супроти чеської держави настроєних промовців! Показалося, що це відомий тамошнім людям місцевий москвофіл!... Гадаю, що такі інциденти знать підкарпатських українців зберігати у своїх заявах льояльности межі національної гідности.

— Яке Ваше остаточне загальне вражіння?

— Що відроджується і на очах кріпшає підкарпатська вітка української нації!

**Ширіть наш часопис!**

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ЧЕРВНЯ 1934.

М. ВОЗНЯК. 4)

# До ґенези й розуміння Франкової поеми „Похорон".

II.

Дальші сліди прозового оброблення теми не знайшлися. Її обробив Франко в поемі „Похорон", відчитаній „на весні 1898 р." на літературних сходинах у Львові. Ряд таких літературних сходин уладила редакція „Літературно-Наукового Вістника". На котрих саме сходинах відчитав Франко свою поему „Похорон", не знати. В ч. 46 з 11. березня заповідало „Діло" найближчі літературні сходини на 12. березня й зазначувало, що на попередніх сходинах між іншим „д-р Франко читав свою нову поему". З новинки 34 ч. „Діла" з 25. лютого виходить, що попередні сходини були 26. лютого, а ще перед тим уладжено подібні сходини вже двічі. У своїх згадках про Франка пригадав Михайло Мочульський, що „на отсих сходинах і Франко читав свою „Поему про білу сорочку" і брав дуже живу участь в обміні гадок на літературні теми"[1]). Таким робом нема даних ствердити, котру саме з двох своїх поем відчитав Франко на літературних сходинах 26. лютого 1898 р. Але в усякому разі коло того часу вона була готова[2]).

У поемі Франка „Похорон" повстанці почали завзятий бій на життя й смерть проти кривдників. Одначе в рішучій хвилині провідникові аристократії вдалося перемовити провідника плебеїв на свій бік і таким робом вийшли переможцями. З приводу перемоги відбувається бенкет, а на ньому сиплються промови, між ними й старого рубаки-ґенерала, що піддав думку признати нагороду Миронові за те, що в останній хвилині пристав до них, видав сили й пляни противників, словом за те, що

На трупах тих, що вчора звав братами,
Плебей звигнув тріюмф аристократії.

Зложивши подяку Миронові за ролю спасителя, висловив ґенерал своє відношення до нього ось-якими словами:

Ви демократ, плебей і консеквентно
Робили те, що мусіли, мій друже.
Ви підняли на нас народ розжертий, —
Як ворога я поважав вас дуже.

Як зрадили ви рідну справу,
Як перейшли до тих, що хоч приймають
Услугу вашу, але вам чужі,
І рівним вас ніколи не признають, —

Тоді для мене вмерли ви, мій пане,
Сплили мов гук нестрійного акорду;
Ми визискали вас, та нині маєм
Для вас лишень обридження й погорду.

Уважаючи Мирона „ворогом, зрадником і простаком", він кинув із усієї сили пугар об підлогу.

У відповідь на тост ґенерала застерігся „зрадник Мирон" проти того, немов він був би плебеєм, навпаки, він ізроду був ворогом плебейства й бажав знівечити його в самій основі. Правда, він підняв хлопський бунт і близька вже була його побіда, та він пізнав, що це булаб „побіда мас, брутальних сил, плебейства і нетями", що при такій побіді він не сповнить своєї місії, а тільки ворога посадить на трон. Він

бачив, як ті лицарі завзяті,
Що йшли в огонь, що билися як орли,
В душі своїй були і темні й підлі,
Такі ж раби, як уперед були.

Він побачив, що для повної побіди

якоїсь іскри треба,
Щоб душі їх розжеврить, звеличть,
Щоб вуголь їх в алмаз перетопився.

Тому він

зломав той знаряд непридалий,
Спокусу дешевих побід відверг,
Бо краща від плебейської побіди
Для них була геройська смерть тепер.

Він в тім каліцтві житиме й усхне?
І чом відступників у нас так много?
І чом для них відступство не страшне?

Чом рідний стяг не тягне їх до свого?
Чом працювать на власній ниві — стид,
Але не стид у наймах у чужого?

І чом одни на рідній ниві вид:
Безладдя, заздрість і пиха пустая
І служба ворогу, що з нас же й живиться

Свій епільоґ закінчив поет у справі свого твору запевненням, що крім власних важких дум,

Крім болю серця й сумніву й розпуки
Усе в нім байка, рої мрій палких.

Отже битви, перемоги й люті муки, і кров і блиск, що тьмив очі в автора, „і речі ті і духи ті і духи — усе те — чари місячної ночі."

(Далі буде.)

[1]) Ан. Крушельницький. Іван Франко. Коломия, 1909, с. 198.

[1]) М. Мочульський. З останніх десятиліть життя Франка 1896—1916. Спогади і причинки. (За сто літ, III, сс. 241—242).

[2]) Цьому означенню часу написання „Похорону" може хтось протиставити дату, що її подав сам Франко в додатку до перекладу „Камяного гостя" Пушкіна, писаному 25. квітня 1914 р. Тут він писав ось-що: „Основною темою Дон Жуанової леґенди (духи померлих хоронять живого чоловіка) я покористувався в своїй поемі „Похорон", написаній р. 1899". Очевидно, Франко поставив дату видання „Поем", що більше, будучи хорим, приписував „Похоронові" пророцьке значіння, пишучи: „Ся моя поема має остілько пророцьке значіння в моєму життю, що мені самому трафилося щось подібне в Ліпіку в Хорватії при кінці цвітня 1908 р." (Ал. С. Пушкін. Драматичні Твори в перекладі, з передмовою та поясненнями д-ра Івана Франка. Львів, 1917, с. 204).

# Виборчі рефлексії.

**І. ВИБОРЧА ГЕОМЕТРІЯ В СВІТЛІ ЦИФР.**

Нема сумніву, що конституційна засада про вільне, тайне, безпосереднє, рівне і пропорціональне голосування, яка має забезпечити справедливість виборів, лише тоді була би зреалізована, колиб Львів творив одну виборчу округу. Всякий поділ на округи нарушує цю справедливість, і чим більше є виборчих округ, тим менше справедливими стають вибори.

Це твердження найкраще доказують виборчі цифри, оголошені Головною Виборчою Комісією. У Львові віддано 85.271 важних голосів. З того числа впало голосів на листи: ББ (1) — 43.085; жидівські — 15.245; соціялістичні — 9.304; ендецькі — 8.405 і українські — 7.574. Мимоходом слід зазначити, що число 7.574 зовсім не є показчиком справжньої чисельної сили українців у Львові. Колиб ті 19 округ, в яких відбулось голосування, творили одну виборчу округу, то на підставі оголошених урядово цифр згідно з системою де Гондта одержали би мандатів: ББ — 35; жиди — 12; соціялісти — 9; ендеки — 7; українці — 6. В дійсности-ж, завдяки штудерному поділові Львова на 20 округ, дістали мандатів: ББ — 42, отже на 7 мандатів більше; жиди — 16 (на 4 м. більше); соціялісти — 5 мандатів (на 4 мандати менше); ендеки — 5 мандатів (на 2 м. менше) та українці — 1 мандат, отже на 5 мандатів менше. Найбільше втратили українці, а в другій мірі — соціялісти. Коли зважити, що соціялісти могли здобути мандати головно на окраїнах Львова, де саме мешкає найбільше українців, то стане зрозумілим, чому після українців найсильніше потерпіли соціялісти. Удар, вимірений виборчою геометрією проти українців, мусів ударити і соціялістів, одначе виборча ґеометрія головно була спрямована проти українців.

Так говорять цифри. У звязку з тим пригадайте собі, як сильно акцентували момент боротьби за польський характер Львова не тільки виборчі відозви Польського Виборчого Комітету (ч. 1), але навіть такі короткі заклики, як „Польський Львів голосує на 1", або зазив на віча: „Являйтеся всі на віче. Заманіфестуйте своє привязання до польського Львова!"

Ось де — джерело виборчої ґеометрії, а разом з тим — головна причина нашої невдачі.

**II. ЧИ УКРАЇНЦІ ЗДОБУЛИ МАНДАТ?**

При попередніх обчисленнях наших страт я виходив з заложення, що українці дістали у Львові 1 мандат. Одначе дотично цього мандату не все в порядку, а саме: Головна Виборча Комісія оголосила, що у XVIII. окрузі, де українці мали здобути мандат, упало голосів: на листу ББ — 2194; на соціялістичну — 1117; на українську — 648 і на ендецьку — 438. Згідно з системою де Гондта приділ мандатів повинен би виглядати так:

| ББ. | Соціялісти | Українці | Ендеки |
|---|---|---|---|
| 1) 2194 | 2) 1117 | 648 | 438 |
| 3) 1097 | | | |
| 4) 731 | | | |

То значить, листа ББ повинна дістати 3 мандати і листа соціялістів — 1 мандат. Українці лишаються без мандату. Одначе, коли українцям признали мандат, то треба було поправити: або число голосів, що впали на листу ББ, або число голосів української листи. Якась несамовита історія.

**III. „СУМЕРКИ БОГІВ".**

Львівські вибори цікаві ще тим, як виглядала у практиці можливість перекидувати голоси з одного кандидата на другого. Нема майже ані одної листи ББ, в якій виборці не робили би змін. На 16 лист тільки в 2-х зміни були незначні; в 14-же — порядок кандидатів був змінений, а в тому в 7-х листах цілковито повичеркувано деяких важніших кандидатів. Отже при виборах перепали пп.: 1) Судгоф, голова Міщанського Стрілецького Т-ва; 2) Дешберґ, один з провідників бебістичного учительства; 3) д-р Баллабан, ґенерал, голова Т-ва власників реальностей; 4) інж. Матцке, голова клюбу радних ББ, 5) д-р Мейбаум, б. редактор „Слова Польского", 6) Срочинський, 7) д-р Кубаля, віцепрезидент міста і 8) інж. Крикевич, б. бурмістр Замарстинова. Провал тих 8 чільних кандидатів „Курєр Львовскі" називає з деякою дозою злорадства правдивими „сумерками богів". Так само у всіх без винятку 5-ох жидівських листах зайшли зміни в черзі кандидатів, при чому ні-один чоловий кандидат, навіть д-р Шморак, не задержали свого місця, а в 2-х округах зовсім перепали 2 чільні кандидати.

Навіть у ендеків б. посол Перацький, що стояв на 4-му місці, здистансував чолового кандидата.

Під цим оглядом українські виборці показалися найбільше здисциплінованими.

**IV. ГОЛОСУВАННЯ НА ОСОБИ.**

Цікавий є сам характер змін у черзі кандидатів, особливо на листах ББ. В часі боротьби з партійництвом у санаційній пресі сильно атакували систему голосування на партійні листи, на яких виборець не може нічого змінювати. Тоді широко писали про звязаність волі виборців та підкреслювали, що завдяки цьому виборці не можуть дати своїх голосів на найбільше відомих і заслужених людей. Якже при львівських виборах скористали виборці з даної їм волі перекидувати свої голоси?

Згадайте про „сумерки богів", а крім того для прикладу візьміть округу IX. Там на листі ББ були зголошені: 1) д-р Туллїе, сенатор і заслужений професор; 2) д-р Вайгель, ректор політехніки і 3) Цвинар. А вислід виборів був такий: 1) Цвинар дістав 4.899 голосів; 2) сенатор Туллїе — 1.495 і 3) ректор Вайгель — 1.379 голосів.

І це в столичному місті, де стільки разів переводили вибори і до віденського парляменту і до галицького сойму.

Цікавий досвід.

31. V. 1934 р.

С. Хруцький.







# ПЕРЕД ВИБОРАМИ У РІВНОМУ.

Дня 28. 5. в помешканні Повітового Комітету УНДО у Рівному відбулася нарада в справі виборів до міської ради Рівного: попередня рада вславилась поганою господаркою.

Реферат про значіння виборів та про приписи виборчого права, як вони виглядають у сучасній практиці, виголосив посол С. Хруцький. Одначе він не докінчив свого реферату. На збори явився представник влади, п. Писарський і зажадав, щоб лише один предсідник зборів назвав поіменно всіх присутніх та щоби всі присутні показали поіменні запрошення. Хоч ті обидві вимоги були сповнені, збори все таки розвязано.

Можна думати, що само внесення незалежної української листи вивело з рівноваги деякі чинники. Бо при минулих виборах була лише спільна польсько-жидівсько-українська листа, а тепер вслід за українцями і жиди задумують іти до виборів окремо. Звідси гнів. Особливо лютує посол ББ Скрипник, дотепер лавник маґістрату. У виборчих відозвах, ним підписаних, він громить українців за зломання **єдиного** фронту. Та якого? Чи польсько-українського, чи польсько-жидівсько-українського?

Рівне поділено на 12 округ, по 3—4 мандати. Які малі ті округи, видно з того, що для зголошення листи вистає 30 до 45 підписів. Отже всюди подібна виборча ґеометрія, що у Львові.

# За краєву українську птахівничу фарму.

**(До статтей в „Ділі" з 15. березня і 22. квітня ц. р.)**

Наше життя укладається щораз то більше невесело. Всіми дірами заглядає до нас біда. Чи робітник, чи селянин, чи інтеліґент, — все одно не жиє, як повинен. У кожного доходи за великі, щоби вмерти, а за малі, щоб жити. Та живий живе гадає. Не можна заклaсти рук і чекати спасення, бо само воно не прийде.

Хочу звернути увагу на птахівництво, його продукти і торговлю ними як один із засобів боротьби з нашими злиднями.

У кожний торговий день, як іду до школи, бачу цілий ланцюг селянських возів, на яких везуть кури, гуси, качки, іноді індики і їхні продукти: яйця, пух чи пірє — а все це купують чужі скупщики. Після торгу вивозять усе те добро кудись у світ і знову при цьому наших людей не видно.

А птахівничих продуктів вивозять у світ сотки мілїонів!

З Польщі вивезено за роки 1925—1930 самих яєць, не вчисляючи живої і битої птиці, за 774 міл. 613 тис. зол. Є це така сума грошей, що колиб рахувати по порядку від 1 до кінця тої суми, то треба рахувати день і ніч повних 14 літ.

В 1930 році вивезено з Польщі за границю яєць на суму 134 міл. 827 тис. зол. У цьому експорті вартість українського кооперативного самостійного вивозу яєць обчислив дир. Мартюк на 2 міл. 520 тис. зол. (280 тис. ам. дол.). Є це смішно мала цифра, а смішніша ще тому, що на Східну Галичину і Волинь припадає з усього експорту 45 прц. продукції. Через руки наших кооператив повинно було перейти в 1930 році 60 міл. 672 тис. зол.

На зїзді „Союзу малопольських експортерів яєць" у Львові 11. XI. 1930 р. на 70 учасників зїзду було двох представників українських кооператив, 4 представників польських кооп. і 60 представників приватного жид. експорту.

З того, що я дотепер написав, кожний повинен побачити, що торговля птахівничими продуктами є дуже поважна торговля і що нас тут якби не було. Замісць сидіти і вижидати чогось, що само не прийде, доконче треба нам братись до цієї ділянки торговлі. Воно для нас конечне, а тим лекше, що нам з продуцентом краще зговоритись.

Перейду до продуцентів. У нас розводять птицю халупники, малоземельні і середноземельні рільники. Вони продають також птахівничі продукти. Інтеліґенція, коли й розводить птицю, то продукти її зужиткову звичайно у себе дома. Польща обіймає 388.390 кв. км. простору. На отсьому просторі було, по обчисленні Захарського, в 1930 р. 37 міл. курей. Загальна вартість продукції рахується 320 міл. зол. З того вивезено за границю на 134 міл. 827 тис. зол.

Інж. Павликовський нараховує нашої національної території в межах Польщі понад 137 тис. кв. км. На цей простір припадає з загальної кількости птиці 13 міл. курей; загальну вартість їх продукції рахують на 112 міл. зол.

Щодо птахівництва в тернопільському воєвідстві, то справа мається так: Воєвідство тернопільське обіймає 16 тис. 322 кв. км. На ньому розводили на основі останнього державного обчислення:

| | | |
|---|---|---|
| курей | 2,615.195 | штук |
| качок | 176.342 | „ |
| гусей | 159.115 | „ |
| індиків | 16.536 | „ |
| голубів | 90.028 | „ |
| пантарок | 4.774 | „ |
| фазанів | 543 | „ |
| павів | 31 | „ |

Усієї птиці було тут 3,062.54, в тому числі було породистої птиці тільки 24.838. Порівняймо тепер маленьку Данію. Як вона стоїть далеко краще дотично птахівництва! Данія має простору 43.000 кв. км. На цьому просторі було вже в 1923 р. 20,000.000 курей. Колиб у нас розводили таку скількість курей, що в Данії, то у воєвідстві тернопільськім повинно бути около 64,000.000 курей. На отсих прикладах, порівнюючи малу Данію з нашими землями, доказав я, що у нас може поміститись багато більше міліонів птиці, як досі ми розводили. Колиб ми стан нашої птиці піднесли до 60 міл., то тоді загальна вартість продукційна тої птиці булаб не 112, а 517 міл. зол. Наші малоземельні селяни й інтеліґенти чи робітники повинні гуртуватися в сільсько-господарських кружках і під умілим проводом агрономів розводити відповідну кількість курей з річною продукцією не 70, а 200 яєць. Тоді грошева нужда буде рішуче значно менша.

В Данії поширювали продукцію і годівлю курей постепенно: в році 1888 було там курей 4 міл. 500 тис., в році 1898 було вже курей 8 міл. 500 тис., в році 1914 піднеслось число на 15 міл., в році 1923 було курей 20 міл. А побільшувано стан курей тому, бо він приносить зиск.

Багато наших людей, особливож тих, що не розводять птиці з олівцем у руці, або за її годівлі зовсім не розуміються, поширюють думку, що годівля птиці не оплачується. Інж. Скорпунґ-Ціковська подає в „Пшеводніку Кулек Рольн." за рік 1929, ч. 6. записки польського селянина зпід Кракова Жиґмонта Коппа, що від 6 курок мав у році 124 зол. 86 сот. чистого зиску. Колиб цей Копп міг був тримати 60 курей, мав би був чистого зиску 1.248 зол., від 600 курей — 12. 480 зол., а від 6.000 курей — 124.800 зол. чистого зиску.

А чи фарма на 6.000 курей не присталаб радо на 62.400 зол. чистого річного зиску, себто тільки на половину того, що рахунок дає? В

книзі Арбашева „Птицеводство" говориться про господиню Мавру Семенову, що від своїх 500 курок, які вона рік-річно тримала, зложила не багато, тільки 40.000 рублів. У книзі Дірігена „Ґефлїґельцухт" говориться про птахівничі фарми, що приносять річно 8 до 20 тис. чистого зиску.

А тепер, коли я вже обговорив нашу відсутність у торговлї птичих продуктів і виказав загальне занедбання цієї галузи господарства в нас та пожиток птиці у інших народів, скажу ще дещо про фарму. Кінцеве слово, як зорґанізувати краєву фарму, скажу тоді, як побачу, що прийшов уже час його сказати. Для краю з малоземельним населенням, що розводить птицю способом примітивним, а хоче власними силами борикатися з нуждою, птахівнича фарма є конечна. Колиб узяти під увагу тільки воєвідство тернопільське з його 3-ма міл. птиці, то вже це число оправдувалоб її істнування на те, щоб випродукувати 5 міл. птиці, котра додатково в цьому воєвідстві може поміститись. Колиж ми хотілиб підвищити кількість птиці до 60 міл. у всіх воєвідствах з українським населенням, а крім цього розвести ще птицю тільки великої господарської вартости, колиб ми при помочі доброї якости продукту хотіли здобути закорд. ринок збуту, — то це можна зробити тільки при помочі фарми з відділами: машиновим, яйцекладним і мясним, побудованої і веденої зразково у великому масштабі.

Інж. Котецький подає видатки на фарму у висоті 30 тис. зол., п. Вислоцький подає спосіб, як роздобути цю суму. Я скажу тільки, що якби ми були трошки більше рухливі і мали сильнішу волю, то не 30 тис. зол., а багато більше зложилиб на руки Краєвого Господ. Т-ва „С.-Г." у Львові на заложення птахівничої фарми. Читав я в одному з чисел „Коопер. Республики", що яворівський повіт прокурив свого часу в одному місяці 60 тис. зол. — на рік воно дає 720 тис. зол. Отже цей повіт прокурював місячно по дві птахівничі фарми. А скільки птахівничих фарм прокурюють і пропивають інші повіти і всі повіти разом? У нас і специ є і гроші на фарму найшлисяб, тільки хотіння нема. А як хто не хоче, то гірше, як не може.

П. Вислоцький пропонує заложити краєву фарму в Бродах з огляду на Волинь. Я оглядав пропонований терен. На тім терені можна би розводити всяку домашню птицю: сухопутню і водяну. Терен наче вимріяний під великий птахівничий завод.

Кінчу мою статтю тим, що тепер повинна кожна повітова філія „С. Г." перевести у себе грошеву збірку і гроші передати до Краєвого Госп. Т-ва „С. Г." у Львові на заложення краєвої птахівничої фарми. Як схочемо, то можемо мати фарму.

*Гр. Герман*

Броди, травень 1934.



# Підвалини нашого життя.

## ДЕЩО ПРО ОДНУ НАШУ ПРОВІДНУ ЕКОНОМІЧНУ УСТАНОВУ.

**(З нагоди недавних загальних зборів „Дністра".)**

Перед кількома днями відбулися у Львові Загальні Збори „Т-ва взаїмних обезпечень „Дністер" і „Кооперативного Банку „Дністер". Обидві установи мають ту саму назву і тому наш загал під „Дністром" розуміє звичайно одну установу. Цьогорічні Загальні Збори обох установ відбулися якось дуже тихо і пройшли в нашому громадянстві майже непомітно. Тимчасом обі ці установи заслуговують богато більше уваги нашого громадянства та бодай дещо більше заінтересування. І саме тому ми рішили присвятити цим установам дещо уваги на сторінках нашого щоденника.

Особливо велику і почесну ролю в житті нашого народу відіграло ще далеко перед великою війною „Т-во взаїмних обезпечень „Дністер". Його заснували перед 42-ма роками українські патріоти, яким дуже залежало на господарській допомозі та економічному піднесенні нашого народу. В 1892 р. урухомив „Дністер" свою асекураційну працю. Почин до заснування цього товариства дали пок. В. Нагірний, Олександер Огоновський, Йос. Ярембицький, Теоф. Бережницький, Юл. Романчук, о. Е. Дуткевич, П. Ільницький, Й. Онишкевич, Т. Стахевич, о. А. Торонський, В. Лучаківський, І. Яхно, К. Телішевський, Л. Рожанковський і з живучих д-р Ст. Федак та д-р К. Левицький. Всі вони зужили на саму підготовчу працю до заснування Т-ва більше двох років. Дуже важко було добути концесію на українське асекураційне т-во. Противилися тому передовсім краєві польські чинники. Одначе названий гурт громадян усі трудноші переміг і таки дійшов до наміченої цілі. „Т-во взаїмних обезпечень Дністер" почало свою діяльність. Почало її в щасливу хвилину, бо українське населення масово почало обезпечувати свої господарські будинки і свої доми у „Дністрі". Під вмілою кермою своїх директорів пок. д-ра Кулачковського, д-ра Д. Савчака, д-ра Е. Олесницького, В. Шухевича, Г. Пежанського, д-ра В. Охримовича і живучих д-ра Ст. Федака й Яр. Колтунюка „Дністер" розрісся і став найсильнішою нашою економічною орґанізацією. Вже перед великою війною було в ньому сотні тисяч заасекурованих господарств і домів. Десятки міліонів корон виплатив „Дністер" переважно нашим селянам титулом відшкодувань за шкоди й спустошення спричинені незавинеными пожежами. Популярність „Дністра" росла в краю з дня на день нарівні з популярністю „Просвіти". У краю працювали сотні агентур „Дністра", а в централі мало певну працю й екзистенцію поверх пів сотні кваліфікованих інтелігентних українських громадян. По війні положення „Т-ва взаїмних обезпечень Дністер" рішко змінилося передовсім завдяки польському асекураційному законодавству. До того змінилося на гірше, але про те напишемо іншим разом. Тепер бажаємо присвятити дещо уваги самій установі у Львові та її розбудові.

„Дністер" і нині є в нас одною з найпопулярніших установ, дарма, що своєю асекураційною акцією не обіймає всього нашого населення в такій мірі, як це було перед війною, хоч би в 1913 р. Не зважаючи на те, ми все ж уважаємо загально „Т-во взаїмних обезпечень Дністер" своєрідною економічною фортецею, а його набутки народніми економічними цінностями. І сам будинок „Дністра" у Львові вважаємо до деякої міри українською репрезентаційною будовою. Коли приїзджають наші громадяни вперше з глухої провінції до Львова, то вважають за свій обовязок оглянути крім будинку „Просвіти" ще й будинок „Дністра", які знають з фотоґрафій. Але й тоді, коли приїзджають якісь видатні чужинці до нас, щоби познайомитися з нашим життям, то ми їм теж показуємо будинок „Дністра" як репрезентативну нашу будову. Тому то варто й ним на хвилину занятися.

Велика будова „Дністра" на розі вулиць Руської і Підвалля складається на ділі з двох домів (Руська ч. 20. і Підвалля ч. 7.). Оба доми побудовані гармонійно в одному стилі (будував їх пок. проф. І. Левинський) так, що для постороннього глядача дають ілюзію одної суцільної будови. Оба доми триповерхові. Дім при вул. Підвалля є чиншовим. Є там сім пятикімнатних помешкань. У ньому найшли приміщення спомі́ж установ Народня Канцелярія УНДО-ня, Народня Орґанізація українців міста Львова і „Союз Українок". У домі при вул. Руській розміщені виключно бюра двох установ, що мають назву „Дністер", а саме „Т-ва взаїмних обезпечень Дністер" і „Кооперативного Банку Дністер". Ці бюра займають 25 великих кімнат, в тому є величезна саля, в якій міститься ліквідатура і каса, а далі обширна репрезентаційна саля засідань. В обидвох установах працює тепер 93 урядовців. У тому самому домі є в партері і велика гімнастична саля, якою користується від початку „Сокіл-Батько". Ці доми є власністю „Т-ва взаїмних обезпечень Дністер". Має воно ще власні доми при вул. Городецькій ч. 95 і ч. 97 та при вул. Софії ч. 25. Крім того до „Т-ва взаїмних обезпечень Дністер" належать реальности при вул. Войтіха ч. 3, ч. 5. і ч. 7. та площа у Бруховичах коло Львова. З описаного бачимо, що „Т-во взаїмних обезпечень Дністер" має поважний дорібок. За 42 роки свого істнування та праці воно не занедбувало ніякої нагоди, щоби збільшити народнє добро та скріпити національний стан посідання.

Але це ще не все. Бо є ще один „Дністер", а саме, „Кооперативний Банк Дністер". Цей банк заснований у 1895 р. В ньому та сама управа, що в асекураційному т-ві. Він розвивався теж дуже добре і тепер належить у нас до найкраще поставлених і випізуваних кооперативно-кредитових установ. За час свого істнування відіграв він величезну ролю особливо в економічному житті нашого селянства. Догідний і дешевий кредит „Дністра" спасав не одно селянське господарство від руїни, зокрема вирвав наших господарів із кіґтів жидівських лихварів. „Кооперативний Банк Дністер" є нині власником великих домів при вул. Замковій ч. 19 і при вул. Короля Ліщинського ч. 25 у Львові, цілої низки будівельних парцель під Львовом і лісової маєтности Стрільбичі-Білич у Самбірщині.

Словом, „Дністер" це велика позиція в нашому економічному житті і тому ним треба дорожити та цікавитись. Про розміри теперішньої праці та про її труднощі як також про перспективи розвитку тієї установи за будуче напишемо іншим разом.



# ПЕРЕД КРАЄВИМ СОКІЛЬСЬКИМ ЗДВИГОМ.

В 40-літні роковини оснування Сокола-Батька відбудеться у Львові в днях 30. червня, 1. і 2. липня ц. р. Краєвий Здвиг Українського Сокільства. Буде це вже третій з черги Сокільський Здвиг: перші два відбулися перед війною в 1911. і 1914 р. і досі залишилися ще в памяти нашого громадянства, передовсім здвиг з 1914 р.

Цьогорічний здвиг буде іспитом українських соколів перед цілим громадянством, чого вони за останніх 20 літ навчилися, чи поступили вперід, чи ні. Підготовка до Здвигу йде вже від року. Без великого шуму працювала львівська централя, утворила Здвиговий Комітет, розділила функції, приготовила вправи і т. п. До Здвигу вже недалеко і всі підготовчі праці вже виконані. Програма уложена майже до дрібниць, іде ще лише праця над вигладженням усього, впорядкуванням площі і приготуванням до прийняття гостей з цілого краю.

Для приготування до Здвигу сокільських гнізд у краю зорґанізовано досі понад 50 курсів і поїздок, при чому до Здвигу відбудеться ще около 30 курсів. Вправи по більшій части вивчені вже добре і тут найбільшу увагу звертають на львівський і сусідні повіти, котрі доставлять безперечно найбільше число вправляючих. Досі зголосилося до вправ около 5.000 соколів і сокілок.

Сам Здвиг триватиме 3 дні. Здвиг зачнеться Службою Божою в Успенській церкві. Того самого дня відбудеться ще панахида на могилі першого голови С.-Б. інж. Нагірного та вечором святочний концерт. Ранок другого дня призначений на ґенеральну пробу, пополудні — головна точка Здвигу: вправи вільноруч і перегляд усіх соколів з цілого краю. Третього дня відбудуться рухавкові і легкоатлетичні змагання.

Ювилейний рік Сокола-Батька зачався був ще в зимі ц. р. краєвими сокільськими лещетарськими змаганнями у Сколім, відтак відбулися: краєвий біг навпростець у Львові і краєві змагання у відбиванці в Стрию. Закінченням ювилейного року будуть краєві сокільські змагання у плаванні і копаному мячі в серпні і вересні ц. р. в Перемишлі і Станиславові та святочна імпреза в березні 1935 р.

ЗДВИГОВИЙ КОМІТЕТ С.-Б.

# Радянська преса про себе.

Не так давно в закордонній пресі можна було прочитати таку радянську загадку: „Яка країна найбагатша у світі?"

Відповідь: СССР. Чого-чого тільки в нас нема. Мануфактури нема, цукру нема, нафти нема, хліба нема, нічого нема!"

Дуже мальовниче підтвердження цього знаходимо у харківському большевицькому офіціозі: „Комуніст" (ч. 78 за 3. квітня 1934 р.).

Підтвердження це настільки соковите, що ми його подаємо без найменших скорочень. Називається воно: „Зніміть з вітрини". Отже даємо слово харківському „Комуністу":

„Лента, кружево, ботинки,
Что угодно для души..."

Тут є все: виблискують глянцевитою шкірою черевики. Приваблюють зір різнобарвні кравтаки; манекен одягнувся в чудовий костюм; споруджено хеопсові піраміди з консервних бляшанок. Бальоро заходить людина до магазину, завчасно підраховуючи гроші.

— Дайте, будь ласка, чоловічі брунатні черевики, сороковий номер.

— Нема. Є 39. Є 42.

— А на вітрині-ж є, візьміть з вітрини.

Продавець дивиться на покупця, як на варвара, що хоче зруйнувати чудовий витвір мистецтва.

— З вітрини не знімаємо. Почекайте, поки будемо перевлаштовувати її.

— А коли це буде?

— Можливо, до 1-го травня... А якщо ні, то до 7. листопада вже напевно. Навідуйтесь...

Людина сумно дивиться на свої черевики. По 1-го травня вони може й витримають, але до листопада — напевно ні. І раптом — блискуча ідея.

— Слухайте, а ви-ж можете зняти сороковий номер з вітрини, а туди поставити 39. Вітрина не образиться. А публіка навіть і не помітить.

Продавець скучно дивиться на вулицю:

— З вітрини, громадянине, не знімаємо.

Людина йде далі. Їй потрібна ще й лямпа.

### 1. ШУКАЮЧИ ЛЯМПИ.

Він не шукає собі розкішної лямпи, обгорненої в шовкову хустинку з висульками. Він навіть боявся таких лямп. Вважав їх за небезпечні. Він міркував так: купиш собі таку цяцю і потягне тебе на мяку канапу з десятком подушок, і щоб патефон грав. Та щоб обовязково „Румбу" чи „Мексику". Ні, не хочу такої.

Він шукав собі простої, тверезої настільної лямпи, яка не створювалаб інтимної півтемряви, а давалаб яскраве світло, яка не навіювалаб ліричних настроїв, а схиляла до роботи. І він знайшов її. Вона була чудова. Вона мала два патрони. Потрібно більше світла — будь ласка. Зменшити — виключайте один патрон. Він знайшов її у крамниці ВЕС (Всесоюзне Електричне Обєднання), що в нижньому поверсі Палацу Праці.

— Скільки коштує?

— 29 карбованців 50 копійок.

— Загорніть.

— Не продається.

— Чому?

— Це для самої крамниці, для прикраси.

Сторопілим поглядом обвів покупець прилавки: одна, дві, три... одинадцять.

Усі для крамниці?

— Усі!

Тут покупця пожаліла симпатична людина, яка дружньо розмовляла із завідувачем крамниці.

— Та ви не сумуйте, підіть до комісійної крамниці на Купецькому спуску. Там такі самі є.

Мерщій, мерщій, щоб не спізнитися! Умовився. Ось крамниця. Ура, лямпа є.

За комісію, звичайно, беруть 30 проц. Це вже буде значить 39 карб. Шкода десятки, та нічого не зробиш.

— Дайте лямпу.

— Вам яку? Оцю? ВЕС-вську? Будь ласка... 104 карбованці.

— ???

Він вийшов з крамниці, щоб далі шукати лямпу. Без абажуру з різким, яскравим світлом, щоб освітити той шлях, яким лямпа з ВЕС-вської крамниці потрапляє до комісійної, де до її вартости додають „комісію" в 250 проц.

### 2. НЕ ХОЧУ БАРАНИНИ, ХОЧУ ПАШТЕТ.

І нарешті він виголодався. Через дорогу була крамниця Мясоторгу. Подивився на вітрину й проковтнув слину. Акуратні жовті бляшанки з паштетом відбивали промінь веселого весняного сонця.

Ви любите паштет? Ну, як його не любити: смачний, соковитий, він лягає мягким шаром на хліб. Не треба йти на базар, купувати печінку, сікти її, змішувати з салом, додавати цибульки. Ви відкриваєте бляшанку — і все готове.

— Дайте коробку.

— Паштету нема.

— Слухайте, на вітрині-ж у вас сотні стоять.

— З вітрини не знімаємо. Можете взяти тушеної баранини.

— Та не люблю я баранини. А може ви знімете одну бляшанку з вікна, а туди поставите баранину? Вони-ж однакового розміру, тільки та жовтенька, а ця — синенька...

З призирливим жалем дивиться цивілізований продавець на некультурного покупця, що не розуміє високого мистецтва вітрини. Але тут підійшов завідувач крамниці і заспокоїв покупця, що почав нервуватися. Він роз'яснив, що є спеціяльний обіжник, у якому переконливо доводиться, що консерви далеко краще зберігаються на вітрині, ніж у шлунку споживача.

Покупець побіг до іншої крамниці Мясоторгу на вулиці Лібкнехта. Обидва великі вікна переповнені жовтими бляшанками. Неозброєне око нараховує кілька сот.

— Дайте одну.

— Паштету нема.

— А на вікнах?

— Продавець стомлено відповідає, — то бутафорія, порожні коробки.

— А можна подивитися?

— Нема вам чого дивитися. Не в театрі. Беріть баранину.

Брехня! Коробки не порожні. Перевірили з завмагом: вони наповнені жаданим паштетом. Їх просто не хочуть продавати.

*

Ми не варвари. Ми не проти красивої вітрини, не збираємось її руйнувати. Тільки хочемо договоритися: вітрина не тільки прикраса вулиці. Вона має ще відображати те, що крамниця пропонує покупцеві. А багато крамниць перетворили вітрини на виставку тих товарів, яких у крамниці не має.

І ще одне: коли можна без особливої шкоди для високого витвору вітринного мистецтва зняти з вікна одну якусь річ, замінити її іншою і задоволити споживача — зробіть це.

Не робіть з вітрини фетиша. Не дратуйте споживача виглядом того, чого не хочете продавати".

Не знаємо — чи бажати паштету є злочином у генерал-губернаторстві москвина Постишева, але за те виразно бачимо, що орган Центрального Комітету Комуністичної Партії на Україні має правий ухил і пхає комуністичного воза на буржуазні, чи то-пак на контреволюційні рейки.

По-перше — виставляти на вітринах те, що є до продажу в крамниці є старою традицією, яка збереглася й до наших часів, але лише в тих країнах, де ще не було комуністичної влади. Вимагати заведення цієї традиції також і на терені Радянського Союзу — означає поворот до старого і зречення від одного з ґрунтовних досягнень большевиків: виставляти у вітринах ті товари, яких крамниця не має.

По друге — коли би радянська влада послухала ради свого офіціозу і почала продавати й з вітрин, то тоді тих закордонних подорожників, яких возять по Радянському Союзі агенти так званого „Інтуріста" не тільки нічим було би годувати, але й нічого було би їм показувати. А до того ж закордонні реакціонери не можуть зрозуміти, що пуста вітрина є великим досягненням комуністичного режиму: усі зрівняні, бо у всіх однаково нічого не має.

По трете — якби всякому можна було купити паштет, то українське населення не вимирало би з голоду, а це протирічило би плянам і завданням Москви.

Коротше кажучи, в редакції „Комуніста" не все гаразд.

Ми, звичайно не варвари і не пропонуємо з усіх співробітників „Комуніста" зробити паштет.

Але, якби це всеж таки сталося, то пропонуємо цей паштет вислати Літвінову: він йому під теперішню хвилину може дуже придатися не тільки як зразки при заключуванні різних політично-торговельних умов, але й для дипльоматичних бенкетів: требаж приймати ріжних Еріо. (Украінтаг.)

**Читайте „Діло"!**



## ЗМІНИ В УРЯДІ.

З Варшави повідомляють, що премієр міністрів Козловський призначив д-ра Ю. Новака директором економічного бюра ради міністрів. Небаром дійде до дальших змін між вищими урядовцями в декількох міністерствах. Кружляють поголоски, що відійде третій віцемін. скарбу Ястшембський. На його місце має прийти Ст. Новак. Уступить теж президент Банку Господарства Краєвого ген. Гурецький, якого заступить колишній премієр Я. Єнджеєвич.

## Параґвай погрожує Лізі Націй.

ЖЕНЕВА, 31. 5. ПАТ. Вчора почалася 80-та надзвичайна сесія ради Ліги Націй під проводом Васконзельоса. Членів ради поінформовано, що заборонено вивозити зброю до Болівії та Параґваю. Чотири уряди, а між ними німецький і швайцарський не склали заяви, чи погоджуються зі забороною. Після промови делеґатів В. Британії та Франції рішено вислати нову телеграму до урядів Болівії та Параґваю. Параґвайський уряд загрозив, що не буде придержуватися постанов міжнароднього права супроти Болівії. Кружляють поголоски, що Ліга усуне Параґвай зпоміж своїх членів.



## „Громадський Голос" не має чого чіпитись.

„Громадський Голос" не має теми до сварки й у свому числі з 2. червня докоряє нам, що ми помістили за американською пресою звістку про арештування визначної української діячки Олени Лотоцької. Каже він, що треба було чекати на точні звістки від української преси в Америці. Гадаємо, що пізкий журналіст, маючи перед очима кілька американських часописів із дуже обширними інформаціями про факт арешту і фотографією, інформаціями, що йдуть безпосередньо від органів американської влади, не пробує перевіряти таких звісток, а передає їх з журналістичного обовязку. Ми зазначили звідки їх беремо і залишили читачам повну свободу вірити орґанам американської преси. Патріотизм тут ні при чому. Коли „Громадський Голос" має якісь спеціяльні підстави заперечувати цю звістку, нехай напише виразно, чому, а не крутить. Гадаємо, що він має саме якісь особисті мотиви, щоби займати таке становище.

Ще менше зрозуміла зачіпка „Громадського Голосу", що ми поміщуючи літературний фейлетон М. Сердицького підтримуємо... „розбивачів на Гуцульщині". „Сердицький" — довідуємось із „Гром" Голосу" — це псевдонім одного агітатора за урядовим реґіоналізмом на Гуцульщині. Фейлетон поміщений нами під цим псевдонімом був присланий до „Діла" на конкурс для „неписьменників". Псевдонімів усяких нецевних агітаторів ми не обовязані знати так добре, як редактори „Громадського Голосу".



## Кріваві сутички у Варшаві.

ПАТ повідомляє, що в середу, 30. травня ц. р. у Варшаві дійшло до кріавих сутичок між вшехпольською молоддю і соціялістами. Молоді вшехполяки почали перші стріляти зі своєї домівки на передмісті Воля до молодих соціялістів. Біля 7 осіб важко ранених. Поліція арештувала 50 осіб. Домівку вшехполяків запечатали. Проти арештованих ведеться енергійне слідство.

## Розбройна конвенц'я без Німеччини неможлива.

ЖЕНЕВА, 31. 5. ПАТ. Мін. Саймон обговорив дипльоматичні заходи осягнути порозуміння з Німеччиною. Без Німеччини розбройна конвенція неможлива. Мін. Саймон обговорював французьку та німецьку тезу про розброення, які себе виключають. Єдиною розвязкою є британський проект розбройної конвенції, який не відбігає далеко від домагань Німеччини. Опісля мін. Саймон полемізував з промовою ком. Літвінова про безпеку.

Мін. Барту заявив, що успіх конференції тісно вяжеться з істнуванням Ліги Націй. І тому для конференції надійшла важна хвилина. Мін. Барту заявив, що Франція загрожена з усіх боків. Франція не погодиться ніколи, щоби одна держава (Німеччина), яка покинула конференцію, накидала свою волю всім. В роках 1932—33 Франція обнизила військовий буджет на 17 відсотків. Зате в Німеччині видатки на військо збільшилися на 33 відсотки, а на летунство на 160 відсотків. Згадавши про вимогу взаїмної безпеки, яку пропагує ком. Літвінов, мін. Барту заявив, що погоджується з Літвіновим.

—o—

## НОВИНКИ

— **КООПЕРАТИВНИМ ІНСТРУКТОРАМ** подаємо до відома, що кооперативна нарада відбудеться дня 2. червня ц. р. в год. 10. рано в салі „Української Бесіди" вул. Рутовського, „Народній Дім". 1647

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 31-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів**, Хорущина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 76-100

— **Знамените гигієнічне морожене** лише в цукорні Д. Стецькова, Львів, вул. Миколая 7. 1525

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу, дня 2. червня в год. 19. відбудеться в домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26. відчит д-ра А. Кокодинського: Megalonephros congenitus. 1653

— **Ніч під Івана Купала.** Т-во охорони воєнних могил і Опіки над молодю уладжує 9. червня ц. р. на басейні „Світезі" у Львові свято-забаву „Ніч під Івана Купала" з дуже ріжнородною програмою.

— **Курси для продавців.** Т-во для дослідів над безробіттям у Львові улаштовує курс „Продажі" для продавців, заступників, аквізиторів та взагалі осіб, які займаються збутом товарів, зєднуванням клієнтелі або членів. Курс починається дня 11. червня ц. р. і буде тревати до 6. липня ц. р. і обіймає таку програму: 1. Завдання продавця в склепі, підприємстві, як заступника, аквізитора і т. п. 2. Обслуга клієнтелі. 3. Зовнішній вигляд і прикмети характеру продавця. 4. Значіння товарознавства. 5. Розпізнавання характеру покупців і як з ними поводитися. 6. Відвідування купців і приватної клієнтелі. 7. Розмова підчас продажі. 8. Побільшування замовлень. 9. Як відповідати на закиди. 10. Зазнайомлення з деякими бранжами як також технічно-торговельними справами. Курс того практичного знання призначений для мужчин і жінок з середньою освітою а головно абсольвентів торговельних шкіл, що працюють або задумують працювати в торговлі, промислі та взагалі займаються торговлею, приєднуванням клієнтелі або членів. Курс буде відбуватися в домівці Т-ва для дослідів над безробіттям у Львові при вул. Міцкевича 12, (РСУК) в годинах пополудневих від 5—7. Після скінчення курсу — посвідка. Оплата за цілий курс лише зол. 15. Вписи відбуваються щодня рано від 10—12 в Союзі українських приватних службовиків „Супруга" при вул. Коперника ч. 26/І.

— **Російська мова в гімназіях.** Дістаємо зі Самбора поголоску, що в одній з самбірських польських гімназій хотять від нового шкільного року завести російську мову як надобовязковий предмет. Учити будуть її в тих самих годинах, коли одночасно буде йти лекція української мови. Виходило би із того, що російської мови можуть учитись тільки поляки. А може попросту дадуть змогу деяким москвофілам підучитись російської мови, щоби лекше їм було вести пропаганду за „одним руським народом", що тягнеться аж до Камчатки. Кому це вийде на користь — побачимо.

— **В справі робітників до жнив.** Дирекція фонду безробіття звернулася до організацій великих землевласників, щоби при запотребуванні робітників до жнив землевласники зверталися до бюр посередництва праці фонду безробітників. Бюра доставлять потрібних робітників в умовленому часі і за малою оплатою. Робітники дістануть залізничу знижку до місця праці, наслідком чого працедавець заощадить собі на коштах подорожі. Цікава річ, наскільки дирекція фонду безробіття дасть змогу скористати з тої акції українським робітникам.

— **Вакаційні курси і військові вправи.** У звязку з оруходмленням вакаційних курсів для вчительства вселюдних і середніх шкіл до Кураторій вплинули подання вчителів, щоби з приводу тих курсів пересунено їм визначені на літо ц. р. військові вправи. Одначе шкільна влада станула на становищі, що учитись в курсах не дає основи до проволоки у вправах. Тому подання резервістів Кураторії не будуть полагоджувати прихильно і не спрямують їх до повітових військових команд.

— **Нужда волинського села.** Нарешті польська преса прозріла і доглянула справжнє положення селянського населення в Польщі. Навіть санаційний „Курер Поранни", що дивиться на все довкола крізь рожеві очиці, пише так про положення на Волині: „Волинське село є сьогодні банкротом, який тратить останки віри і надії в якунебудь поправу своєї долі. Навіть найбільш досвідчені суспільні діячі на селі опускають і заломлюють руки, не знаючи, що дальше робити. Все завело, кожне завтра приносить нову невдачу. Фінансово-хліборобське законодавство тільки відложило а не розвязало трудношів у хліборобстві з причини надмірного обтяження села. Катастрофальний спадок цін збіжа та інших рільних плодів перекреслив його практичну вартість, бо хлібороб не годен платити навіть процентів. Негайний рятунок села, особливо волинського є необхідною потребою."



— **Лісничий застрілив невинного чоловіка.** Із Старяви пов. Мостиська повідомляють нас, що історія застрілення селянина лісничим Ядругою склалася зовсім інакше, ніж це подала польська преса. Два селяни зі Старяви вертали з поля до дому. Нічого з ліса не взяли і не несли, бо належать до найпорядніших господарів у селі. Нараз напроти них явився лісничий Роман Ядруга, який без найменшої причини і навіть не кликнувши до них слова, стрілив двічи з дубельтівки, ранячи одного зі селян, Івана Сибуньку в груди. Діставши два шротові набої в груди, Сибунька незабаром помер, а тимчасом його товариш утік до села. Переслуханий слідчою комісією лісничий Ядруга оправдувався фальшиво тим, буцімто Сибунька ніс застрілену серну і на його заклик: стій, пробував утікати. Зрештою застрілити чоловіка цьому лісничому дуже легко. В Старяві він є тільки пів року, і вже раз застрілив чоловіка в лісі. Перший випадок уйшов йому безкарно і це заохочує його дальше полювати на людей.

— **Протижидівська буча на відпусті.** В Товмачику пов. Коломия відбувався 28. ц. м. відпуст, на який прибуло багато народу з околиці. Коли після богослужения нарід розходився, розійшлася вістка про негідний виступ одного із жидівських торговців, що розташувалися з будками біля церкви. Спровокований нарід кинувся на будки і бючи жидів, знищив їхній крам. Поліція арештувала Стефана Яримина, Онуфра Порока і Михайла Семчика і відставила до слідчого судді в Коломиї.

— **Маґістратські стайні Авґія.** Президент м. Варшави Косцялковський поінформував представників преси про відносини, які панували у варшавському маґістраті в попередніх літах. Урядовець, що заробляв 600 зол. місячно, діставав 10.000 зол. зачету, а загалові службовців залягали з виплатою платень у користь протеґованих. В результаті усунено з тої стайні Авґія 180 осіб, між якими багато є пияків, нездар і дефравдантів. З усунених один застрілився, а шістьох сидить у вязниці. В заставничім відділі здефравдовано 200 тисяч зол. Директор Слонімський викидав щодень одного злодія. Чи така стайня була тільки у Варшаві?

— **Тайна подорож до Америки.** Два 19-літні молодці зі Станиславова, Антін Кунятицький і Йосиф Ільницький приїхали до Заліщик, сховавшись під вагоном. Із Заліщик перейшли тайно на румунський бік і сховавшись знову під вагони доїхали до стації в Мамаївцях. Тут їх викрили, арештували й передали прокуратурі. Вони сказали, що хотіли так доїхати до Ґалацу, закрастися потайки на корабель і доїхати до Америки.

— **З Польщі.** На варшавській політехніці счеркнено зі спису студентів 216 осіб, які не заплатили другої рати чесного за цей рік. — Власники кін у Варшаві задумують замкнути свої підприємства з причини малої фреквенції та великих податкових обтяжень. — Апеляційний суд у Варшаві засудив на два роки вязниці б. суддю Лопату за хабарництво.

— **Траґічні морські проґульки.** З румунської купільної місцевости Констанци виїхала моторівка в чотирма особами на морську прогульку. Нагло зірвалася буря, що понесла лодку на повне море. Вислано на ратунок надбережну канонірку, але вона знайшла тільки порожну моторівку, якою кидали розбурхані филі. Всі пасажири затонули. Про подібну катастрофу повідомляють з Таліна (Естонія), де перевернувся човен з шістьма пасажирами. Пять осіб утонуло, крім 10-літнього хлопця, що врятувався.

— **Папа автором книжки.** Заходами накладні Кеннеді й Сини в Нюйорку вийшла недавно книжка в англійській мові, як переклад з італійського, під наг. „Історичні розвідки", написана прелатом Ахілем Ратті, отже теперішнім папою, коли він був бібліотекарем при Амврозіянській бібліотеці в Медіолані. Автор довше спиняється над церквою св. Амврозія, що був медіолянським епископом в 4-ому столітті і був творцем „амврозійського обряду" в західній Церкві. Книжка виказує, що автор знає основно предмет і незвичайно совісно підходить до кожної історичної особи та події.

— **Проти іміґрації жидів з Німеччини до Америки.** Іміґраційна комісія торговельної палати в Нюйорку розіслала до своїх членів обіжник із зазивом розвинути аґітацію проти спроб перепачкувати до Америки цілі групи іміґрантів нібито тому, що вони зазнають політичного переслідування. До таких груп належать німецькі жиди, за якими тепер дуже побиваються ріжні комітети. Коли жид може приїхати до Америки на підставі квоти якоїсь держави і виказує особисті добрі прикмети, тоді нема причини його виключити — каже звіт. Але, коли це жид нижчої катеґорії, то чому ми маємо приймати його без застороги? Дальше каже звіт, що вже минули ті часи, коли Америка була пристановищем для всіляких утікачів, тимбільше що сама тепер находиться в тяжкому положенні. Колиби так модерний демпінґ людей прибрав розміри відповідні до засобів транспортації, Злучені Держави сталиб великим домом для нуждарів. Обіжник також звертається проти чужинецької пропаґанди, все одно, чи за поваленням Гітлера чи за його підтримкою — як сказано в обіжнику.

— **Ріжні вісти.** В Білгороді після самогубства головного директора Асікураціоні Дженералі викрито міліонові ошуканства. — В Манджурії сильно зростає консумція пива спроваджуваного з японських броварів. — 19 і 20. шахова партія, розіграна між Альохіном і Боголюбовом скінчилися ремісово при стані Альохін 12 і пів точок, Боголюбов 7 і пів. — Директором російської літератури при совітській академії наук став Лев Каменев (Розенфельд), один із троцкістів, принятий назад до комуністичної партії в грудні м. р. — Секретар японського посольства у швайцарському Берні Кавамура, приняв християнську віру. Він жонатий теж з християнкою, вихованицею монастирської школи в Токіо. — В ріжних сторонах Зл. Держав і Канади горять масово ліси. Пожежі приймають катастрофальні розміри.

— **Кара за гаракірі.** Японський уряд видав розпорядок, що всякі спроби японських громадян відобрати собі життя при помочі гаракірі карає довголітною вязницею. Гаракірі признано злочином, якого не оправдують ніякі ідейні мотиви. Підлягає карі також намова до такої добровільної смерти. До видання того розпорядку спонукало уряд велике число самогубств в останніх часах. В Японії є люди, що вважають гаракірі вищим засобом протесту проти політики уряду. Є це фантасти, яким здається, що вони самопосвятою потрясуть всесвітньою опінією і приневолять уряд змінити напрям політики. В останніх часах гаракірі сталося пошестним явищем. Стверджено, що повстали окремі товариства, які поучують своїх членів, як виконувати гаракірі.

— **Найбільша енергетична система.** Як повідомляє совітська преса, совітський уряд рішив злучити електричну сітку „Дніпрострою" зі сіткою Донецького басейну. Таким чином повстала би найбільша у світі одноцільна енергетична система. Роботу мають скінчити до 1936 р.

# З кіна.

Кіно „Касіно“: „ПЛЯТИНОВА БЛЬОНДИНКА“. Дія фільми в тропіках, на плянтаціях гуми. Керманич гумового виробництва 100-відсотковий мужчина, що вродився в цьому підсонні, не знає нічого іншого крім страшної праці. Несподівано в ці непролазні нетри попадає одна жінка, потім друга з чоловіком, що приїхав сюди як відпоручник підприємства для виробу гуми. Дві жінки і 100-відсотковий мужчина — можна легко уявити собі до чого це доводить. Фільма побудована на таких психологічних несподіванках, щоб глядач не був занадто певний, як це все кінчиться. Жан Гарльов творить знаменитий тип спокусниці, ніжної й злобної. Її партнер Клерк Гебл.

—o—

# З нових видань.

*О. Подільський:* ХОЧ НЕЛАДНО, АЛЕ СКЛАДНО. Приказки. Тернопіль, 1934. Ст. 78.

Словесність наша славна приказками і коли колись які чужинці доберуться до них, а зуміють їх перекласти на чужу мову ладно і складно, тоді неодин учений здивується, що українська народня стара мудрість нагадує китайську. Ми і китайці — маємо фільософів між народом, що доходять до зерен правди ціною неволі, знущань і неймовірно пасивної анархії.

Якийсь анонімний автор із Тернопільщини, що володіє добре віршом попробував доповнити старго Номиса своїми думками. Автор у передмові каже, що збирав їх між народом на Поділі; може і збирав, але мусів їх виправляти і докидати свої. Поділ місяців, званий „місяцесловом“ міг би надаватись до якогось популярного календаря:

> Червень! червень — ваші свята
> гей, вправляйте, молодята!
> Луги, Січі і Соколи —
> бо невдовзі тре йти в поле.

Ось зразки цих віршованих афоризмів:

> В хлопа злидні, в пана нуди —
> всюди є свої паскуди.
>
> Труд і розум їздять возом,
> псоти й смішки ходять пішки
>
> Вільно жінці й на два кінці,
> а кумасі й свасі — засі!
>
> Чисте білля, смачна страва
> для ґаздині честь і слава.
>
> І від книжки і від різки
> ростуть в діток добрі мізки.
>
> Як по хаті вітер віє,
> то і жінка не загріє.
>
> Дука дуку, а дід діда
> хоче мати за сусіда.
>
> Хто боїться тяжких днів
> ходить в легкі без штанів.
>
> Дурень вивчить усі книги,
> а говорить не до шмиги.
>
> Вечерниці — гарна річ,
> тільки лихо, що під ніч.
>
> Недалеко ті часи,
> що зийдемо всі на пси.
>
> Правда — чесна, не облесна,
> проста, щира, як сокира.
>
> Хто з книгами подружився,
> трудно, щоби з людьми зжився.
>
> Чоловік є чоловік,
> як від баби подалік.
>
> Такий друг є добрий друг,
> що не має в носі мух.
>
> Як не маєш крил та пер,
> не забагай стратосфер!
>
> Хто йде в житті навпрямки,
> нехай не жде на вінки!
>
> Чи дме з півдня чи з півночі,
> а все комусь вітер в очі.
>
> Дурна звичка писать вірші,
> та є звички куди гірші.

Думки дотепні, звязкі і деякі таки не можна відріжнити від тисячі інших, що лежать від літ у скарбниці народніх приказок.

*ч. р.*

*

### КНИЖКИ.

Василь Сімович: РІДНА МОВА Й ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВІТОК ДИТИНИ. Львів, 1934. Відбитка з журналу „Шлях виховання й навчання“, ч. 1 за 1934 р. Стор. 12. 8-о.

## ВІДГУКИ ДНЯ.

# Перегараздили.

По виборах до когож би як не до пана де Гондта, автора виборчої системи, яка нам мило-стиво панує. Застаю пана автора, як заїдає у-неважнені виборчі картки.

— Видно любите українську страву — пробую викликати добрий настрій.

— Нічого собі, нічого — потакує де Гондт, — але за богато вже їх от і закусую соціялістичними... Будь ласка, сідайте. Чим можу служити?

— Я за маленькою інформацією — кажу... — Пане де Гондт, ви вчилися рахунків?

Вчений пан вирячив на мене очі.

— Рахунків?.. А це що? Як ви це розумієте?

— Ну... наприклад... ділення!?

— Ясна справа, що вчився.

— В такому разі, будь ласка, скажіть мені, що з вами є... Ваша система каже так: найбільше число голосів дістає зразу один мандат. Потім це число ділю через два і коли половина більша від числа голосів віддавих на іншу листу, то знов один мандат. Коли ж менша, то мандат дістає друга листа. Потім через три і все порівною з іншими листами.

— Знаменито! Бачу, що ви орієнтуєтесь не гірше від виборчих комісарів.

Саме в тім сук, що негірше, а може навіть ліпше. Смію твердити, що ліпше й від вас.

— Що-о-о? Ха-ха-ха. Це вже направду веселе. Ви від мене? Ха-ха-ха...

Пан де Гондт ревів зі сміху, а я спокійно ждав на його кінець.

Коли врешті задихався і закашлявся, я знову прийшов до слова.

— Пане автор. Ви не смійтесь, бо це не таке смішне. Скажіть, будь ласка, як ви ділили в XVIII. окрузі.

— Зовсім звичайно. Так, як ділять у IV. нормальній.

— В такому разі, або ви не вмієте ділити, або ваша система має іншу аритметику. Прошу: листа ч. 1 дістала в XVIII. окрузі 2194 голосів, листа ч. 5. — 1117, а листа ч. 4. — 648.

— Ну?

— Тепер спробуймо трохи ділення.

— 2.194 : 2 = 1097.

— Ну?

— Значить перший мандат дістає одинка, другий пятка, третій знов одинка, а що до четвертого мандату ділимо 2194 через 3.

— Діліть.

— 2194 : 3 = 731!

— З цього виходить, що й четвертий мандат належиться одинці, бо листа ч. 4. має заледви 648 голосів.

— Ясна справа! — потвердив де Гондт.

— Навпаки. Зовсім не ясна. Во саме тут, а не в ніякій іншій окрузі, вийшов ваш кандидат з листи ч. 4.

Пан де Гондт закліпав очима і спершу не знав, що відповісти. Але потім попапався...

— Пождіть, а може ви подали невірні числа — і витягнув якийсь папір.

— Вісімнацята... вісімнацята... є! Отже ж: Ага, пане, ви не маєте рації. Ось переданною офіціяльне звідомлення. Листа ч. 4. дістала 1275 голосів.

Я тільки й на те чекав.

— Чи ви, пане де Гондт, умієте додавати?

— Знаменито.

— Скільки треба часу, щоби по одному додати 648?

— Годину.

— А 1275?

— Дві.

— Отже бачите. А у вас вийшло якось дивно. Число 1275 обчисляли півтора дня, а число 648 три дні. Вже не дивуймося що довго, але чому навпаки, як повинно бути? Менше число довше як більше!..

Де Гондт забув язика в роті. Сидів як стовп соли і тільки очима лупав. Врешті очуняв, зірвався з крісла і забігав по кімнаті.

— Ах, ті учні, ах ті учні! — постогнував, висмикуючи собі волосся! — А ще тому тиждень наказував їм: Гасіть світла, викидайте мужів довіря, уневажнюйте голоси. Але за милість Бога! — діліть добре! А вони, як то у вас кажуть: перегараздили...

**Галактіон Чіпка.**

Андрій Пясецький: ПІД ВІЛЬНИМ НЕБОМ, підручник для уладжування народніх свят, фестинів і забав. Львів 1934. Стор. 112. 16-о. Накладом Вид. Кооперативи „Батьківщина“.

### ЖУРНАЛИ.

„НАЗУСТРІЧ“, ч. 11. двотижневик, Львів, 1. червня 1934. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Зміст: Земляк, що не може жити без Африки. (Розмова з мистцем О. Ляшенком). М. Рудницький: Літо, літнище, література. Святослав Гординський: Памяті Миколи Хвильового. Анатоль Курдидик: Опис Черча, города Амора й Ескуляпа. Михайло Мочульський: Найкращі читачі „Лиса Микити“. З приводу 18-тих роковин смерти Івана Франка. Д-р Іван Раковський: Іван Горбачевський. З нагоди 80-ліття. Ірина Вільде: 24 години. С. В.: Українські музики у Відні. Міжнародня вистава у Венеції. Наші поети в польському радіо. Найгарніші українські книжки. Чим хочуть стати наші діти? С. Гор.: Вистава УФОТО. Н. Л. З концертової салі. Спроба музичної комедії. Радіо. Літературний бім-бам. Замітки і рецензії. Летіло 40 сорок... Ціна 50 сот.

СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ, Львів 1934 ч. 5—6 травень-червень, Р. IV. Стор. 117—188. 4-о.

ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ, педагогічний тримісячник, орган В. П. У. В. Львів 1934. ч. 1. Р. VII. Стор. 76. ф. 4-о.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник, орган Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюзу“, Львів, 1934, ч. 5. Р. IX.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований орган українського протиальогольного і протинікотинного руху. Львів 1934. ч. 10—11. Р. VII.

SITZUNGSBERICHTE der Mathematisch-Naturwissenschaftlich-Ärztlichen Sektion Heft XVIII. i XIX. (Jänner—April 1933 i Mai—Dezember 1933). Lemberg 1933, 1934. Стор. 36 + 18 ф. 8-о.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznávání politického zivota slovanskych států a národů. Praha 1934. květen, cis. 4—5. Roc XXWI. Стор. 89—140.

LIETUVIU UKRAINIECIU DRAUGIJOS ZINIOS, інформативний бюлетин. Kavnas 1934. ч. 13. стор. 16.

ДА ЗЛУЧЕНЬНЯ! Беларуская рэлігійная часопісь. Альбертын 1934. № 5.

—o—

# Дописи.

### ТУРЧАНЩИНА.

**Шевченківське свято.** Місяць травень ц. р. був у Турці обильний в національні імпрези, які мали дуже гарний, виховуючий характер. У дні 6. травня старим звичаєм відбулося Шевченківське свято, уладжене для самої Турки. Спів читальняний міщанський хор під умілою диригентурою просвітного організатора п. Горечка, кілька прекрасних продукцій дали діти під кермою Сестер з місцевої Захоронки, прегарну промову про Шевченка виголосив адвокат д-р Бабій. Найбільше сентименту виявили гості для дітвори із Захоронки і маленьких адептів-дітей місцевих інтелігентських розмаїн.

**Свячене.** Дня 13. травня ц. р. старанням турчанського кружка „Союзу Українок“, що працює тепер під проводом пані Софії Адриянової Левицької, жінки місцевого пароха, відбулося свячене, на якому зібрався поважний гурт головно молодих міщан та значно менший гурт інтелігенції. Серед поважних промов о. Федевича, о. Левицького, пос. Великановича, о. Вовчка та д-ра Бабія перевело громадянство весело кілька годин, забуваючи бодай у цій хвилині наші приватні та громадські злидні.

**„Свято Матери“.** Найбільшою атракцією був у нас день 17. травня, що завдяки „Союзові Українок“ та Захоронці довго залишиться в тямці нашого громадянства. В цьому дні відбулося „Свято Матери“. Програма була дуже широка і прегарно виконана. Хор читальні, дитячий хор Захоронки, ритмічні вправи дівчаток, деклямації 3-літніх сиріток із Захоронки — отсе точки програми свята. Однак з найбільшим захопленням слухали гості промови запрошеної на це свято п. сен. Олени Кисілевської. Неодна мати прослезилась, коли промовниця говорила про національне виховання дітей та про жертви, які неодна українська мати понесла й понесе для рідного краю. Свято закінчила гарною і палкою промовою п. Адріянова Левицька.



**Сен. Кисілевська у громаді Вовче.** Того самого дня відвідала п. сен. Кисілевська в товаристві пос. Великановича громаду Вовче коло Турки. Там у прибраній зеленю салі чит. „Просвіти“ привитали громадяни шановних гостей двома піснями, в пос. Великанович представив зібраним нашу сенаторку, підносячи її працю для національного освідомлення українського жіноцтва. Після того п. Кисілевська, захоплена тим, що люди тої громади кріпко держаться свого національного строю, ствердила, що хто не відрікається батьківської ноші і батьківських звичаїв, мови і віри, той не виречеться і свого народу. Підчас короткої промови пос. Великановича явився командант місцевого постерунку поліції та покликуючись на телефонічний приказ старости, розвязав нараду. З піснею „Ще не вмерла Україна“ розійшлися громадяни домів та довго тямити-муть ці гарні відвідини.

### КАЛУШ.

**Вистава вовняних та білоскірних виробів і „Свято Свободи“ в Підмихайлю.** Кружок „Сільського Господаря“ в Підмихайлю, оснований в мин. році, розвиває живу діяльність на ріжних ділянках господарсько-

го життя села. Висліддом цієї праці було „Свято Свобо- ти" в дні 17. травня ц. р. з гарною, добре продуманою програмою. Рівночасно відкрито в домівці кружка ви- ставу вовняних та білоскірничих виробів, першу того роду в повіті. Виставa ця дала змогу зорієнтуватися відвідувачам про напрямні праці кружка, який, не за- недбуючи інших господ. ділянок, звернув спеціяльну увагу на плекання овець. Запрезентовані на виставі чи- сленні користи, які приносить вівця для домашнього господарства, повинні бути вимениттою злохотою со хову овець для всіх підгірських і гірських сіл повіту, де годівля овець зовсім занепала, хоч перед кількаде- сяти роками цвіла якнайкраще. Випереа з її вовну та кожух, ці найважніші пожитки з вівці, міцьна тандита, яку тепер країна пора закинути і повернутись до влас- них, тривалих одягів з овечої вовни. Оця виставa біль- ше льокального характеру, повинна бути повторена в побільшеному виглядi в самому Калуші, щоби зробити її доступною для ширших кругів та поширити думку відновн годівлі вівці в цілому повіті, там, де позволя- ють на це місцеві умовини.

**Свячене „Союзу Українок".** Філія „Союзу Україн- ок" у Калуші уладила в дні 6. 5. ц. р. традиційне свя- чене для своїх членів та делегатів місцевих установ. У- часники в числі біля 100 провели час серед незвичайно симпатичного настрою. Слід зазначити, що це товари- ство вибивається своєю працею (головно серед калусь- кого міщанства) та рухливістю на всіх ділянках гро- мадського життя Калуша на одно з перших місць.

—o—

# СПОРТ.

### З УСПІХІВ У. С. К. „СЯН" У ПЕРЕМИШЛІ.

Вислїди мечевих змагань „Сяну" за мист. А-кляси такі: 10. 5. ц. р. Чувай — Сян 3:1 (3:1). 21. 5. Сян — Чу- вай 1:1 (1:0). 27. 5. Сян — Огніско 4:1 (1:1).

На місяць травень випали найтяжчі бої „Сяну" за мистецтво кляси А. Хоча щастя не сприяло „Сянові, то



проте травневі бої принесли йому не лише поважну на- сy, але й загальну опінію найкращих змагань, що їх ба- чив Перемишль цього року.

Перемога „Чуваю" 10. 5. ц. р. була зовсім заслу- жена, хоча обидві дружини грали хаотично і нерво. Одначе ніде правди діти, що до програної „Сяну" в то- му дні причинилися у великій мірі: 1) непривичка „Ся- ну" грати на грищі „Чуваю", яке має мінімальні вимі- ри, 2) доставлення „Чуваєм" мяча до змагань мінімаль- них розмірів і тягару, 3) дуже агресивна інтервенція польської публики, яка волево змайоризувала публику нашу і в той спосіб причинилась до перемоги „Чуваю", 4) подразнення таким станом справи змагунів „Сяну", які почали фавлювати, у висліді чого судия усунув з гри- ща його лучника „Сяну". Граючи в десятку в другій половині, тяжко було „Сянові" здобути вирівнання, хо- ча траплялася до цього нагода. Наскільки важним мо- ментом у програній „Сяну" було сильне подразнення і поденервування його змагунів, свідчить аж двоє са- мобивчих воріт до „Сяну".

Дня 21. травня зреванжувався „Сян" за програну і своїй публиці і самому „Чуваєві" незвичайно гарною, просто стилевою грою. Від високої програної вратува- ли „Чувай": 1) винякове щастя, 2) добра тактика його оборони і знаменитий воротар, 3) судия, що був явно сторонничий у користь „Чуваю". „Чувай" віддав до воріт „Сяну" буквально один стріл і цех хотів, що з цього одинокого стрілу впало вирівнання.

Вичікувані з нетерпячкою змагання **Сян — Огніс- ко** були попереджувані численними коментарями та здогадами дотично їхнього висліду. Небувала досі фор- ма Сяну, що унагляднилася на реванжі з „Чуваєм", створювала надії на гарний і завзятий бій. З другого боку добра репутація ярославського Огніска після пе- ремоги над лїговим „Полгуженм", „Чуваєм" і „Коро- ною" ставили над вислідом змагань Сян — Огніско знак запиту. Нарешті 27. травня прийшла зустріч, яка дала Сянові змогу закріпити свою добру позицію в опінії спортового Перемишля. Шалене темпо Сяну, головно в другій половині, не дало Огніскові прийти поважно до голосу. Одинокі ворота в користь Огніска впали у 6-ій хвилині першої половини з подання оборонця Сяну свому воротареві, що замісць брати мяч руками, відбив його ногою і фатально скіксував. Небезпечні атаки з обидвох сторін ліквідувала добра оборона обидвох дружин і воротар Огніска (Арендт). Під кінець першої половини Сян пересиджував під воротами Огніска, у висліді чого впало вирівнання для Сяну з гарного стрі- лу Дигдалевича II. Друга половина належала у 80 від- сотках до Сяну. Вислід 3:0 в користь Сяну у другій по- ловині — це всеж таки скромний показчик переваги Ся- ну і його концертової гри.

Публики на останніх трьох змаганнях Сяну було около 6.000. Після цих змагань табеля розгривок А-кля- си в західній групі представляється так:

| Назва клюбу | Гор | Здобуті пункти | Втрачені пункти | Віднош. воріт |
|---|---|---|---|---|
| 1) Сян | 5 | 7 | 3 | 10:6 |
| 2) Чувай | 5 | 7 | 3 | 10:6 |
| 3) Огніско — Ярослав | 5 | 6 | 4 | 15:10 |
| 4) Корона — Самбір | 5 | 4 | 6 | 6:9 |
| 5) Ресовія I Б — Ряшів | 4 | 4 | 4 | 8:12 |
| 6) Польонія I Б | 4 | 0 | 9 | 2:8 |

Найближчі змагання Сяну, а саме реванж з Огніс- ком, відбудеться у Ярославі 10. червня ц. р.

### ДНІПРО — ЧОРНОМОРЦІ.

Змагання цих дружин за мистецтво У. С. С. відбу- дуться на грищі „Світезі" дня 5. 6. ц. р. в год. 11. пе- редпол. Змагання заповідаються цікаво, бо обі дружи- ни виступлять у найсильнішому складі.

# ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

## Театри.

**Великий Міський Театр.**

Пятниця, 1. VI. год. 4 поп. „Довічність" з Л. Сольським. Вистава шкільна.

Пятниця, 1. VI. год. 7·30 веч. „Довічність". Останній і прощальний виступ Л. Сольського. Абон. 21.

Субота, 2. VI. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

**Театр Ріжнородностей.**

Пятниця, 1. VI. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях" Абонамент неважний.

Субота, 2. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я" Комедія Р. Невяровича, премієра. Аб. 22.

## Кіна.

АПОЛЬО: „Завмерлий відгомін".

АТЛЯНТИК: „Вірли в кайданах" („Малягін"), „Прогулька по Відні".

ВАНДА: „Дивний дім" (Борис Карлов).

КАСІНО: „Плятинова білявка".

КОЛІСЕЙ: „Я не ягода", ревія „Дай устоньна тай до побачення".

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних діжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Лиха дівчина", ревія „Двержи й віккнами".

МІРАЖ: „Світ без мужчин", „Студент із Праги".

МУЗА: „Л. 14. затонула".

ПАЛЯС: „Цісарські лови" („Унзер кайзер").

ПАСАЖ: „Білий мустанг", „Палата на колісцях".

ПАН: „Любощі балетниці" (Еліса Ляндi).

СВІТ: „Її королівська величність" „Біла одаліска".

СОНЦЕ: „Том і Мікс" і ревія

СТИЛЕВЕ: „Чарівна ніч", ревія „Ідемо на місяць".

ХИМЕРА: „Новий поп".

УТІХА: „Кровавий шлях", „На окраїнах Сагари".

## Закордонне радіо.

**Пятниця, 1. червня 1934.**

**Відень** (506,8) 17·10 „Звірі в музиці" (концерт солістів, спів), 19·15 Вулична музика, 20·05 Концерт, **Братислава** (298,8) 20·55 Спів, **Прага** (470,2) 17·00 Камер. концерт, **Білгород** (439,8) 13·10 Популярні мельодії, 20·00 Спів, **Берлін** (356,7) 20·30 Брукерова симфонія ч. 8. ц-моль, **Гайльсберг** 20·10 Солісти (арфа, скрипка, віольончеля), 20·35 „Дер нерброхене Круг", комедія Кляйста, **Ляйпціг** (382,2) 12·00 16·00 Концерт, **Бреслав** (315,8) 17·50 Фортепянова музика на 4 руки, **Будапешт** (549,5) 12·05 Концерт військ. орхестри, 18·30 Камер. музика, **Мілано** (368,6) 20·45 Сучасна камер. музика, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 17·00 Вок.-інстр. концерт.

**Субота, 2. червня 1934.**

**Відень** (506,8) 16·15 Виступ цитристів, 21·05 Концерт (музика, спів), **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 20·40 „Перше кохання" оп. Носберга, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 13·00 Популярні мельодії, **Любляна** (569,3) 20·00 Спів і акордіон, **Берлін** (356,7) 20·15 Концерт, **Гайльсберг** (291) 21·10 „Сміх то здоровля" веселий вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·30 Скандинавська музика, **Бреслав** (315,8) 20·10 „Лібе ауф Райзен" оп. Плятена, **Будапешт** (549,5) 18·40 Мадярські пісні та капеля, 21·00 Концерт, 23·00 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 17·10 Танкова музика, 20·15 „Тополіно едле рівольте алльо Зоо" муз. казка Сторачі, **Рим** (420,8) 20·45 „Турандот" лір. опера Пучінія.

## Львівське радіо.

**Пятниця, 1. червня 1934.**

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Популярна музика з гр. плит, 15·05 Збіжева біржа, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Година легкої музики (джез. орх.), 16·35 Концерт солістів, 17·30 Відчит із польської історії „Травневий переворот", 17·50 Про технічне та ремісниче шкільництво, 18·10 Легка музика, 18·53 Фейл. репортаж „Світ праці — муляр", 19·05 Всячина, гр. плити, 19·26 Актуальний відчит, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, спів, фейл. „Життєписи славних людей", 22·00 Серед книжок, 22·10 Музика з гр. плит, 22·30, 23·05 Танкова музика.

**Субота, 2. червня 1934.**

Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Концерт джез. музики, 15·10 Господарські вістки, 15·40 Авд. для хорих, концерт сальонової орхестри, **16·05 Трансм. з Варшави: „Українська економічна наука", відчит в українській мові інж. Е. Головінського,** 16·20 Лекція фр. мови, 16·35 Концерт симф. орхестри, спів (Лучай, бас), 17·15 Відчит із польської історії „Внутрішня консолідація та її прояви в поодиноких ділянках народу й держави", 17·35 Репортаж, 19·03 З ділянки культурних справ, 19·15 Всячина, 19·25 Рецитації поезій, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Фрагмент міжнар. концерту еспанської музики (трансм. з Мадриду), 21·30 Техн. скринька, 21·45 Легка музика з гр. плит, 22·00 Авд з Познаня, 23·05 Танкова музика.

### ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 31. травня ц. р. в наслідок зниженої тенденції не ставить твердих цін на масло. Кооперативам платить за:

| | |
|---|---|
| 1 л. молока | —·14 зол. |
| 1 л. сметани | —·55 „ |
| 1 к. яєць | 2·30 „ |

Тенденція на масло, молоко і сметану зниткова, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що 31. V. ц. р. платив своїм достанцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гдовацького 23):

| | | |
|---|---|---|
| Курята за 1 кг. | | 1·20 зол. |
| Кури „ | I кляса | 0·85 „ |
| „ „ | II „ | 0·50 „ |

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

## ОПОВІСТКИ

**Вступні іспити держ. гімназії з укр. мовою навчання в Станиславові** до кл. I. нов. типу відбудуться в пятницю, дня 15. червня від години 3·30 по пол. (частина письменна) і в суботу, дня 16. червня від год. 8 рано (част. устна). Подання для доступу до іспиту треба вносити до Дирекції гімназії до дня 10-го червня. Прилоги: метрика, свідоцтво щіплення віспи, останнє піврічне свідоцтво, посвідка управи школи, що кандидат є в II півроці учнем тої школи, 2 знимки фотографічні. За долученою поштову марку Дирекція дає всякі інформації. Вступні іспити до клас II. нов. типу та V.—VIII. старого клас типу відбудуться в четвер дня 14. червня 1934 (год. 8 рано). **Дирекція держ. гімназії з укр. мовою навчання в Станиславові.**
1631 2—3

**Український Народній Союз у Франції** прислав на мої руки суму зол. 415·— і призначив з того для українських інвалідів 7 зол., для „Рідної Школи" 17 зол., а для українських політичних вязнів 391 зол. За цю жертву щиро дякую нашим Братам у Франції. Д-р Федак.

**Управа** коедукаційної гімназії „Р. Ш." у Яворові подає до відома, що вступні іспити до I. кл. н. т. відбудуться в днях 15. і 16. червня 1934 р.; до II. кл. н. т. і до клас V., VI., і VII відбудуться в днях 18. і 19. червня 1934 р. Зголошуватися письменно або устно до дня 10. червня 1934 р. на адресу Управи гімназії. 1—3

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ



**Присилайте передплату!**



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.